

CUPRINS

Abrevieri.....	5
DREPTUL UNIUNII EUROPENE I	9
Aspecte prealabile	9

Capitolul I. De la Comunități Europene la Uniune Europeană – Aspecte evolutive și conceptuale cu privire la apariția ideii de unitate, la nivel european

15

Secțiunea 1. Noutatea conceptului de integrare propus de Comunitățile Europene și specificitatea ordinii juridice a Comunităților Europene ca o consecință a sistemului de integrare

16

1.1. Globalizare/Mondializare-Regionalizare..... 16

1.2. Cooperare-Integrare..... 18

1.3. Integrarea în cadrul Comunităților Europene 21

1.4. Specificitatea ordinii juridice a Comunităților Europene ca o consecință a sistemului de integrare..... 25

Secțiunea a 2-a. Evoluția construcției comunitare/europene de la integrare economică la integrare politică – efecte asupra ordinii juridice.....

27

1. Aspecte generale..... 31

2. Elemente de natură federală și reculuri ale federalismului prezente în Tratatul de la Lisabona 49

Secțiunea a 3-a. Istoricul apariției construcției comunitare

54

Planul/Declarația Schuman. Sistemul de integrare 55

Capitolul al II-lea. Extinderea Comunităților Europene/Uniunii Europene – dezvoltarea cantitativă a construcției comunitare/unionale

63

1. De la 6 la 28/27 de state membre 63

2. Țări candidate 70

3. Țări potențial candidate 71

4. Condiții și etape de aderare la UE 71

5. Retragerea din Uniunea Europeană	74
Studiu de caz – Retragerea Marii Britanii din UE/Brexit.....	75

Capitolul al III-lea. Dezvoltarea calitativă a construcției

comunitare/unionale	78
1. Crize și eșecuri ale construcției comunitare/unionale	78
2. Reflecții pentru soluționarea acestor crize sau eșecuri.....	80
3. Soluții (sub forma tratatelor modificatoare) de depășire a crizelor/eșecurilor	80

Capitolul al IV-lea. Pilonii Uniunii Europene. Personalitatea

juridică, valorile și obiectivele uniunii europene	99
1. Pilonii UE	99
I. Tratatul de la Maastricht	99
1. Comunitatea Europeană (primul pilon).....	99
2. Politica externă și de securitate comună (PESC) (al doilea pilon).....	100
3. Cooperarea în domeniul justiției și al afacerilor externe (al treilea pilon).....	100
II. Tratatul de la Amsterdam	101
1. Comunitatea Europeană	101
2. Uniunea Europeană	101
2. Personalitatea juridică a UE	102
3. Valorile și obiectivele UE	104

Capitolul al V-lea. Structura instituțională a Uniunii Europene ...

<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive</i>	<i>110</i>
1. Delimitări conceptuale. Sediul	110
2. Principiile care guvernează activitatea instituțiilor UE	111
2.1. autonomie (au propriul regulament de organizare internă, proprii angajați, sediu etc.);.....	111
2.2. echilibru:.....	111
<i>Secțiunea a 2-a. Organizarea, funcționarea și atribuțiile/ competențele cadrului instituțional al Uniunii Europene</i>	<i>111</i>
I. Instituții	111

1. Consiliul European	111
2. Parlamentul European	113
3. Consiliul	117
4. Comisia.....	118
5. Curtea de Justiție a UE	120
6. Banca Centrală Europeană	121
7. Curtea de Conturi	122
II. Organe.....	123
III. Banca Europeană de Investiții	125
IV. Mediatorul European/Avocatul European al Poporului/Ombudsmanul European	125
V. Organisme, oficii, agenții	127
Capitolul al VI-lea. Ordinea juridică a Uniunii Europene	129
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive</i>	<i>131</i>
1.1. Delimitări conceptuale.....	131
A. Dreptul comunitar european = dreptul Uniunii Europene/dreptul unional	131
B. Ordinea juridică comunitară = ordinea juridică unională sau europeană.....	132
C. Alte noutăți terminologice relevante introduse de Tratatul de la Lisabona	133
D. <i>Acquis-ul</i> comunitar = <i>acquis-ul</i> Uniunii Europene	133
E. Ierarhia actelor în dreptul Uniunii Europene	136
<i>Secțiunea a 2-a. Regulile aplicabilității dreptului Uniunii Europene în raport cu dreptul intern al statelor membre</i>	<i>140</i>
2.1. Aplicarea imediată.....	145
2.2. Aplicarea directă și efectul direct	148
A. Aplicarea directă	148
B. Efectul direct	149
a. Delimitări conceptuale	149
b. Consacrarea jurisprudențială a efectului direct al Tratatelor Uniunii Europene	150
b.1. Hotărârea Van Gend en Loos	150
b.2. Hotărârea Reyners.....	152

c. Consacrarea aplicabilității directe a regulamentelor (legală și jurisprudențială – hotărârile Muñoz, Comisia c. Italiei, Amsterdam Bulb) și efectul direct al acestora	155
d. Aplicabilitatea directă și efectul direct al deciziilor. Hotărârea Franz Grad.....	157
e. Consacrarea jurisprudențială a efectului direct al directivelor	160
e.1. Invocarea directivelor în jurisprudența Curții de Justiție	161
e.2. Recunoașterea efectului direct	162
e.2.1. Hotărârea Van Duyn.....	162
e.2.2. Hotărârea Tullio Ratti.....	164
e.3. Extinderea efectului direct al directivei.....	166
e.3.1. Hotărârea Marshall	166
e.3.2. Hotărârea Fratelli Constanzo	167
e.3.3. Hotărârea Foster	169
e.4. Efectul indirect al directivei (interpretarea conformă).....	170
e.4.1. Hotărârea Von Colson	170
e.4.2. Hotărârea Marleasing	172
e.4.3. Hotărârea Centrosteeel.....	173
e.4.4. Hotărârea Océano Grupo Editorial.....	174
e.5. Efectul direct orizontal incidental al directivei. Hotărârea CIA Security International	176
2.3. Aplicarea prioritară.....	177
<i>Secțiunea a 3-a. Izvoarele dreptului Uniunii Europene</i>	<i>182</i>
1. Dreptul primar	182
A. Tratatul	182
a. Categoriile de tratate	183
b. Raportul între diferitele tipuri de tratate.....	184
c. Caracteristici.....	187
d. Revizuirea tratatelor UE.....	190
B. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.....	197
a. Precizări prealabile	197
b. Evoluția consacrării juridice	198

c. Aderarea UE la CEDO	202
d. Cuprinsul Cartei	214
e. Încălcarea prevederilor referitoare la drepturile omului..	218
f. Protocoalele și Declarațiile referitoare la Cartă.....	219
g. Relația dintre Cartă și jurisprudența cu privire la principiile generale de drept	221
2. Principiile generale de drept.....	223
A. Principiile dreptului internațional public	224
B. Principiile generale ale dreptului intern al statelor membre	225
C. Principiile proprii dreptului UE	227
D. Drepturile fundamentale	227
3. Acordurile internaționale – izvor al dreptului Uniunii Europene	227
4. Dreptul derivat.....	239
A. Noutățile aduse de Tratatul de la Lisabona – prezentare generală	239
B. Prezentarea actelor derivate	244
C. Terminologie.....	254
D. Ierarhia actelor de drept derivat, potrivit Tratatului de la Lisabona	257
a. Actele delegate	258
a.1. Prezentare generală	258
a.2. Poziția Comisiei cu privire la art. 290 TFUE	260
a.2.1. Relația cu actele de punere în aplicare	261
a.2.2. Criterii de punere în aplicare a art. 290 TFUE ...	263
a.2.3. Cadrul delegării de competențe	264
a.2.4. Procesul de adoptare a actelor delegate.....	266
a.2.5. Controlul actelor delegate	267
b. Actele de punere în aplicare	272
5. Dreptul complementar – forța juridică a instrumentelor de <i>soft law</i> în dreptul Uniunii Europene.....	273
6. Jurisprudența ca izvor de drept al Uniunii Europene	279
Modul de citare a jurisprudenței la Curtea de Justiție a Uniunii Europene pe baza ECLI (identificator european de jurisprudență).....	288

I. Contextul modului de citare a jurisprudenței.....	288
II. Modul de citare a jurisprudenței.....	289
<i>Secțiunea a 4-a. Armonizarea numerotării actelor juridice ale UE.....</i>	<i>292</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Aplicarea dreptului Uniunii în ordinea juridică românească.....</i>	<i>294</i>
1. Prevederi relevante ale Constituției României și Tratatului de aderare la Uniunea Europeană.....	294
A. Precizări prelabile	294
B. Ierarhia actelor în dreptul românesc după aderarea la Uniunea Europeană	308
2. Aplicabilitatea directă a regulamentelor și transpunerea directivelor în dreptul românesc.....	316
A. Aplicabilitatea directă a regulamentelor.....	316
B. Aspecte generale privind transpunerea directivelor.....	317
Bibliografie.....	322
I. Volume (cursuri, tratate, monografii)	322
II. Reviste și studii.....	325
III. Webografie	331
IV. Acte normative	335
IV.1. Internaționale.....	335
IV.2. Interne	335
V. Jurisprudență	336
VI. Documente nelegislative ale UE	342